

Motion till riksdagen 2024/25:855

av **Jennie Nilsson (S)**

Motverka hatbrott på nätet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sociala medier-plattformar ska kunna koppla anonyma konton till enskilda personer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att förbättra förutsättningarna för det demokratiska samtalet i Sverige genom att på ett strategiskt och effektivt sätt motverka hatbrott på nätet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I ett granskande reportage under våren 2024 avslöjade TV4 att Sverigedemokraterna med hjälp av ett flertal anonyma trollkonton på sociala medier driver kampanj mot politiska motståndare och samarbetspartier. På kontona sprids AI-fejkade filmer och inlägg. Man identifierade 23 konton på Tiktok, Youtube, Instagram och Facebook som styrdes av anställda medarbetare på Sverigedemokraternas kommunikationsavdelning. Kontona som tillsammans hade över 260 000 följare publicerade runt 1 000 inlägg och fick över 27 miljoner visningar under årets första tre månader. Det innehåll som publicerades, till stor del så kallade memes, humoristiska bilder, filmer och text gick i huvudsak ut på att framställa invandrare som våldsamma och farliga och att angripa politiska motståndare. Flera filmer var framtagna med hjälp av AI, där bl.a Socialdemokraternas partiledare Magdalena Andersson syns säga saker hon inte sagt på riktigt.

Sverigedemokraterna har efter avslöjandet bett om ursäkt till sina samarbetspartier men i övrigt slagit fast att man tänker fortsätta med sina anonyma trollkonton. Det är anmärkningsvärt att ett politiskt parti systematiskt använder sig av desinformation och fejkade nyheter i syfte att påverka och styra opinionen, och det är allvarligt att man gör det anonymt på fejkade konton. Det legitimerar det hot och hat som sprids brett och får fäste på sociala medier och i samhällsdebatten. Och det bidrar till att vi får ett allt mer hårdnande samhällsklimat, framför allt på sociala medier där rasism,

främlingsfientlighet och hatbrott ökar. Ytterst utgör rasismen ett hot mot hela den värdegrund som demokratin vilar på. Det blir en ond spiral när rasismen och hatet leder till radikaliserings av människors språk och i förlängningen också människors handlande. Det har flera rapporter visat, bland annat ”Det vita hatet: radikal nationalism i digitala miljöer” utgiven av FOI. Sverige måste ha en levande demokrati och en tillåtande offentlig debatt där alla människor ska känna sig delaktiga. Där alla ska ha goda förutsättningar att komma till tals. Så ser det inte ut idag. Idag tystas människor i stor utsträckning, vilket är allvarligt. Ett demokratiskt och rättssäkert samhälle är beroende av att människor vågar yttra sig i olika frågor, men hat och hot tystar och passiviserar.

FN:s rasdiskrimineringskommitté, liksom FN:s kommitté för mänskliga rättigheter har i sin granskning av Sverige uttryckt oro över fortsatt förekomst av hets mot folkgrupp, t.ex. mot muslimer, afrosvenskar, romer och judar i Sverige. Rasdiskrimineringskommittén har även uttryckt oro över den rapporterade ökningen av hets mot folkgrupp i media och på internet. Näthatsgranskaren, som är en ideell organisation, rapporterar: I de grupper som de följer på nätet handlar kommentarer och inläggen ofta om invandrare, asylsökande, muslimer, judar, regeringen, politiker, tjänstemän, kändisar, feminister, hbtq-personer osv. Det är mycket vanligt att enskilda uttrycker hat eller hot mot flera av dessa grupper. Innehållet i inläggen är relativt likartat i de olika grupperna. Det är samma artiklar och bilder som dyker upp. Många gånger dyker samma artikel upp i olika inlägg flera gånger per dag. Det är mycket vanligt att inläggen vinklar artiklarna hårt eller drar helt egna (och felaktiga) slutsatser om innehållet. Många av de som skriver inlägg har anonyma profiler. Hatet eldas på helt avsiktligt och mobiliserar medlemmarna. Flera av de som uttrycker sig hatiskt är också aktiva i ett antal olika grupper. Man gör många inlägg och kommenterar ofta. Hatet har normaliserats. Medlemmarna använder uttryck och bilder som absolut inte skulle accepteras i ett normalt socialt sammanhang. Detta trots att det i vissa fall till och med finns regler för gruppen där man slår fast att rasistiska kommentarer inte är tillåtna. Det finns också en konsensus runt att hatpropagandan är okej. Bara ett fåtal (eller inga) medlemmar uttrycker kritik när tonen blir för grov. Kunskapen är låg om hur lagstiftningen ser ut. Många känner inte till att de begår ett brott när de uttrycker sig hatiskt om en viss grupp, hotar eller förolämpar någon. Man tror sig kunna säga vad som helst i skydd av yttrandefriheten.

Den förra socialdemokratiska regeringen utredde och införde ett antal åtgärder för att stärka och modernisera skyddet mot kränkningar och hot på nätet. Det är bra, men det är angeläget att man nu följer upp och utvärderar om det fått önskad och tillräcklig effekt och det är uppenbart att det krävs fler verktyg. Exempelvis borde plattformarna kunna koppla alla anonyma konton på sociala medier till en enskild person. Vi måste fortsätta förbättra förutsättningarna för det demokratiska samtalet i Sverige, genom att på ett strategiskt och effektivt sätt motverka hatbrott på nätet och synliggöra det.

Jennie Nilsson (S)